

Sygn. akt I CSK 174/21

POSTANOWIENIE

Dnia 16 lipca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

w sprawie z powództwa J. G.
przeciwko Skarbowi Państwa - Prokuraturze Rejonowej w L., Prezesowi Sądu
Rejonowego w L. i Prezesowi Sądu Okręgowego w P.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 16 lipca 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanego
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 4 listopada 2021 r., sygn. akt I ACa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Powód J. G. domagał się zasądzenia od pozwanego Skarbu Państwa kwot 2.500.000 zł zadośćuczynienia oraz 519.170 zł odszkodowania w związku trwającym ponad 10 lat postępowaniem karnym, które zakończyło się prawomocnym uniewinnieniem powoda od zarzutu popełnienia zarzucanego mu przestępstwa molestowania seksualnego małoletniej córki. Wyrokiem z dnia 29 stycznia 2019 r. Sąd Okręgowy w P. zasądził na rzecz powoda od pozwanego Skarbu Państwa - Prokuratury Rejonowej w L. kwotę 80.000 zł z tytułu zadośćuczynienia za przewlekłe prowadzenie postępowania karnego oraz oddalił powództwo w pozostałej części. W toku postępowania apelacyjnego zainicjowanego apelacjami obu stron od wskazanego wyroku, Sąd Apelacyjny w (...) oznaczył jako jednostki organizacyjne Skarbu Państwa dodatkowo Sąd Rejonowy w

L. i Sąd Okręgowy w P.. Wyrokiem z dnia 4 listopada 2020 r. Sąd drugiej instancji zmienił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w ten sposób, że zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 240.000 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie, oddalając apelację powoda w pozostałej części oraz apelację pozwanego w całości. Pozwany Skarb Państwa wniósł skargę kasacyjną, opierając wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania na przyczynie kasacyjnej objętej art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, służącym ochronie interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa, wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji oraz eliminowanie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu nieważnym lub orzeczeń oczywiście niezgodnych z prawem. Stosownie do 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Z punktu widzenia funkcji oraz założeń skargi kasacyjnej jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, rolę „przedsądu” jest wstępna selekcja skarg pod kątem spełniania wymienionych wyżej kryteriów (przyczyn kasacyjnych) kwalifikujących skargę do jej przedstawienia Sądowi Najwyższemu w celu merytorycznego rozpoznania.

We wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania pozwany wskazał, że skarga jest oczywiście uzasadniona ze względu na kwalifikowane naruszenie przez Sąd Apelacyjny art. 321 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. polegające na orzeczeniu o innym roszczeniu niż ostatecznie zgłoszone przez powoda. Argumentował, że powód nie wskazał, że łączy poniesiony uszczerbek z przewlekłością postępowania karnego. W ocenie pozwanego, oczywista zasadność skargi wynika także z rażącego naruszenia art. 327¹ § 1 pkt w zw. 391 § 1 k.p.c. przez

niewyjaśnienie, jakie konkretnie błędne decyzje procesowe sądów w sprawie karnej przeciwko powodowi spowodowały domniemaną przewlekłość postępowania.

W odniesieniu do przywołanej przyczyny kasacyjnej należy przypomnieć, że oparcie wniosku na oczywistej zasadności skargi wymaga wykazania przez skarżącego niewątpliwej, widocznej na pierwszy rzut oka (*prima facie*) bez konieczności pogłębionej analizy zaskarżonego orzeczenia i studiowania akt sprawy, sprzeczności przyjętej przez Sąd drugiej instancji wykładni lub zastosowania prawa materialnego lub procesowego z brzmieniem przepisów lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, niepubl., z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, niepubl., z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, niepubl., z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, niepubl. oraz z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, niepubl.). Skarżący powinien zawrzeć w skardze wyodrębniony wywód prawny wskazujący, w czym przejawia się „oczywistość” skargi w przedstawionym rozumieniu, czego nie może on łączyć z subiektywnym poczuciem, że zaskarżone orzeczenie jest, w jego ocenie, oczywiście niezasadne lub niesprawiedliwe. Zgodnie z powszechnie aprobowanym w orzecznictwie i nauce prawa poglądem, o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje *per se* nawet oczywiste naruszenie konkretnego przepisu, lecz jego skutek polegający na wydaniu oczywiście nieprawidłowego orzeczenia, które nie może się ostać (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 r., Nr 13, poz. 230).

W świetle treści wniosku o przyjęcie skargi nie ma podstaw do uznania, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona ze względu na rażące naruszenie przez Sąd Apelacyjny przepisów art. 321 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., skoro z treści pozwu wynikało, że powód domagał się zadośćuczynienia za krzywdę „w postaci niemalże 10-letniego stresu związanego z toczącym się postępowaniem karnym”, przytoczona przez niego podstawa faktyczna żądania wskazywała, że sprawa toczyła się przez okres prawie 10 lat i była przedmiotem 6 kolejnych postępowań sądowych, do których to okoliczności Sąd Apelacyjny odniósł się w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia. Nie sposób podzielić także tezy pozwanego o rażącym naruszeniu art. 327¹ § 1 pkt w zw. 391 § 1 k.p.c. Wbrew

jego twierdzeniom, Sąd drugiej instancji przeanalizował przebieg postępowania karnego toczącego się przed Sądem Rejonowym w L. i Sądem Okręgowym w P. (a także dwukrotnie przed Sądem Najwyższym) oraz charakter i zakres uchybień procesowych Sądów pierwszej i drugiej instancji (s. 13-15 uzasadnienia) szczegółowo opisanych w kolejnych orzeczeniach kasatoryjnych. Podniósł, że to właśnie wskazane błędy, w dodatku częściowo powielane po kolejnych uchyleniach wyroków, były powodem tak długotrwałego postępowania. Sąd Apelacyjny wyraził przy tym pogląd, że długotrwałości postępowania nie uzasadniały ani względy związane z dobrem małoletniej pokrzywdzonej, ani stopień złożoności sprawy, która - w jego ocenie - nie należała pod względem dowodowym - do skomplikowanych. Dokonując zakwestionowanej przez skarżącego oceny, Sąd Apelacyjny uwzględnił nie tylko czas postępowania, prawidłowość czynności podejmowanych przez sądy, zachowanie powoda, ale także charakter sprawy, stopień jej złożoności, a nadto znaczenie i szczególnie dotkliwe następstwa długotrwałego postępowania dla powoda, a zatem kryteria wynikające nie tylko z przepisów ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 75 z późn. zm.), ale także z orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka dotyczącego prawa do rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie na podstawie art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności - Dz.U. z 1993 r. poz. 284, z późn. zm. (zob. np. wyroki z dnia 4 czerwca 2000 r. w sprawie Kudła przeciwko Polsce, skarga nr 30210/96; z dnia 7 lipca 2015 r. w sprawie Rutkowski i inni przeciwko Polsce, skargi nr 72287/10, 13927/11 i 46187/11; z dnia 18 marca 2021 r. w sprawie Lewandowski przeciwko Polsce, skarga nr 29848/17).

W tym stanie rzeczy orzeczono, jak w sentencji.

ke